

GMINA PRZASNYSZ

Herbem Gminy Przasnysz jest pięciopolorowa z sercem tarcza zawierająca wizerunki następujących herbów:

- pole pierwsze; centralne - herb miasta Przasnysza
- pole lewe górne - herb **rodu Narzymskich "Dołęga"**
- pole prawe górne - herb **rodu Karwackich "Łabędź"**
- pole lewe dolne - herb **rodu Bogackich "Prawdzie"**
- pole prawe dolne - herb **rodu Lasockich "Dołęga"**

Gmina wiejska Przasnysz zajmuje obszar 183,91 km², otacza pierścieniem miasto Przasnysz. Sieć osadniczą stanowi 50 miejscowości zaliczonych do 34 sołectw. Na jej obszarze zamieszkuje 7.609 osób (42 osoby/km²). Podstawową funkcją gminy jest produkcja rolna. Teren gminy leży na Wysoczyźnie Ciechanowskiej. Użytki rolne to 77% powierzchni, w tym około 62% stanowią gleby bardzo dobre. Przeważa uprawa pszenicy, jęczmienia, kukurydzy, rzepaku i buraków cukrowych. W hodowli dominuje bydło mleczne i trzoda chlewna.

Wody powierzchniowe zbierają rzeki: Węgiełka i Morawka. Lasy zajmują 15,7% powierzchni. Gmina włączona jest do obszaru „Zielone Płuca Polski”.

Ma korzystne powiązania w układzie krajowego systemu transportowego. Przez jej teren przebiegają: droga krajowa nr 57 oraz 3 drogi wojewódzkie i 16 dróg powiatowych.

Gmina posiada wielowiekowe, wykształcone tradycją i bezpośrednim sąsiedztwem powiązanie z powiatowym miastem Przasnysz w zakresie usług publicznych, komercyjnych i kulturalnych.

Stare wielowiekowe powiązanie posiada również z Ciechanowem.

Główne atuty gminy:

- mało zdegradowane środowisko przyrodnicze
- dobrze rozwinięta sieć dróg, położenie w odległości 100 km od Warszawy i Olsztyna i dobra obsługa ludności w zakresie dalekobieżnej komunikacji samochodowej
- gmina zwodociągowana, buduje się kanalizację sanitarną
- istniejące złoża kruszywa naturalnego
- sportowe lotnisko trawiaste w Sierakowie, na którym odbywają się imprezy plenerowe i pikniki lotnicze
- zbiornik retencyjno-rekreacyjny w Karwaczu
- gospodarstwa agroturystyczne.

Walory inwestycyjne gminy:

- niskie ceny gruntów pod inwestycje
- łatwość w pozyskiwaniu zasobów pracy.

Na terenie gminy działa 6 szkół podstawowych i 3 gimnazja, 10 jednostek OSP i 2 orkiestry OSP: Krępa Stara i Bogate.

Odbywają się corocznie zawody sportowo-pożarnicze, dożynki o zasięgu powiatowym, zawody sportowe, spotkania z młodzieżą polonijną, Jubileusze Złotych Godów.

Zabytki w gminie Przasnysz:

- zespół kościoła parafialnego w Świętym Miejscu - XVIII i XIX wiek
- zespół kościoła parafialnego w Bogatem - XIV-XVIII wiek
- dwór w Obrębie - XIX wiek
- kapliczki przydrożne - XVIII i XIX wiek
- parki podworskie w Obrębie, Lesznie i Karwaczu
- cmentarzysko ciałopalne z początku I wieku n.e. w Dobrzankowie.

Rzeka Węgiełka w Bogatem – luty 2007

Bogate

Widok na oficynę dworską i miejsce gdzie kiedyś znajdował się dwór

Pierwsza wzmianka w I ćwierćwieczu XV wieku. W 1425 roku Sasin z Bogatego – kasztelan ciechanowski. Przed 1481 rokiem powstał obecny kościół z fundacji dziedzica - Mikołaja Węza z Dobrzankowa. Dziedzice z Bogatego dali początek znanemu rodowi **Bogackich (z nich babka św. Stanisława Kostki)**. W 1567 roku - jako Bogathe - składała się z 4 części łącznie mających 16 włók i 8 ogrodników. Jest najstarsza w okolicy szkoła parafialna. W latach 1563 - 1866 jedna z głównych siedzib możnego mazowieckiego i pomorskiego rodu **Narzymskich**. W roku 1781 odnotowano istnienie grobli i mostu przez Węgiekę. Po 1807 roku siedziba gminy. W 1827 roku Bogate liczyło 30 domów i 223 mieszkańców. W 1830 roku była tu cegielnia i garbarnia. Stąd wywodzi się pisarz i znany działacz powstania styczniowego **Józef Narzyski, członek Komitetu Centralnego Stronnictwa Czerwonych**. Po 1866 roku własność Światłowskiego. W 1880 roku w gminie Karwacz, liczy 48 domów i 195 mieszkańców, szkołka elementarna. Folwark posiadał wówczas 7 domów, 97 mieszkańców, młyn wodny i karczmę oraz 975 mórg ziemi. W roku 1906 powstaje koło Polskiej Macierzy Szkolnej szerzące oświatę narodową. W trakcie walk w 1915 roku zostaje poważnie uszkodzony kościół. Około 1934 roku miejscowość miała 89 numerów. W czasie wojny Niemcy w kościele ulokowali posterunek żandarmerii. Obecnie 144 zamieszkałe posesje i **549** mieszkańców. Przez wieś przepływa rzeka Węgieka, która jest atrakcją dla wielu turystów.

Do zabytków architektury i budownictwa w Bogatem, należą:

- ❖ Kościół murowany pw. Św. Anny z XV w. i dzwonnica murowana z XVIII w.
- ❖ Pozostałości założenia dworskiego: obecnie jedna z dwóch podworskich oficyn murowanych, klasycystyczna z przełomu XVII/XIX wieku, murowana, parterowa.
- ❖ Dom mieszkalny wzniesiony w I połowie XIX wieku, murowany, parterowy. Dach naczółkowy, kryty dachówką.
- ❖ Z resztek dworu zachowane są jeszcze dwie piwnice z cegły, sklepione kolebkowo oraz fragmenty murów przyziemia ze śladami narożnego kominka.
- ❖ Młyn wodny na rzece Węgiece
- ❖ Kopiec Tadeusza Kościuszki z 1917 roku
- ❖ Płyta ku czci pomordowanych i poległych w latach 1940 – 1944
- ❖ Zabytkowe kapliczki charakterystyczne dla rodu Narzyskich w Bogatem i okolicznych miejscowościach.

W centrum wsi znajduje się duży piętrowy budynek OSP. Ochotnicza Straż Pożarna powstała w 1932 roku, a w roku 1968 założono orkiestrę Dętą, która ma na swoim koncie liczne osiągnięcia:

- I miejsce w powiatowych festiwalach Orkiestr Dętych „Orkiestriada” w 2000 i 2001 r. w Makowie Mazowieckim,
- udział w Mazowieckim Przeglądzie Orkiestr OSP w Płocku (2002),
- udział w Przeglądzie Regionalnym w Słupcy (2002),
- udział w „Rajdzie Gwiazdzistym” w związku z 80-leciem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w Warszawie (2001),
- udział w Międzynarodowym Festiwalu Orkiestr Dętych w Rastede – Niemcy (2003),
- jubileuszowy koncert w ramach Pielgrzymki Orkiestr Dętych OSP do Watykanu z okazji 25-lecia Pontyfikatu Jana Pawła II (2003)

W roku 2006 zespół wziął udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy w Warszawie oraz w Centralnych Obchodach Dnia Strażaka. Środki na utrzymanie orkiestry pochodzą głównie z budżetu Gminy Przasnysz.

Wizyta u Ojca Świętego - Watykan 2003 r.

W remizie OSP od lat ma swoją siedzibę biblioteka, która ściśle współpracuje z Ochotniczą Strażą Pożarną i Orkiestrą. W roku 2006 przystąpiono do Programu „Biblioteka – Centrum Informacji Lokalnej” dotowanego przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży. Z otrzymanej dotacji wyremontowano lokale biblioteki i CIL-u, zakupiono sprzęt komputerowy i oprogramowanie, urządzenie wielofunkcyjne (skaner, ksero, fax), wydawnictwa multimedialne (encyklopedie, słowniki, programy edukacyjne).

Z placówki z tradycyjnym księgozbiorem stała się nowoczesną biblioteką z dostępem do Internetu.

Biblioteka organizuje konkursy, prelekcje, spotkania z ciekawymi ludźmi, lekcje historii, prowadzi szeroką akcję informacyjną,

Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej

Zespół Szkół w Bogatem

Szkoła w Bogatem wzmiankowana już w 1586 r., była to jedna z pierwszych szkół Parafialnych na terenie powiatu Przasnyskiego. W okresie zaboru rosyjskiego istniała jednoklasowa elementarna szkoła podstawowa. W 1915 roku uaktywniła się Polska Macierz Szkolna, na czele koła stanął ksiądz Ignacy Dzierżanowski. W tych trudnych czasach powołano na nauczycielkę, młoda dziewczynę Bronisławę Dzierżanowską, kuzynkę księdza. To ona organizowała naukę w pierwszej szkole, nie było wówczas ani zeszytów, ani stalówki, ani gumki, a stoły organizowali sami ojcowie. Ponieważ przybywało dzieci, które chciały pobierać naukę trzeba było zbudować szkołę. W 1935 r. został oddany do użytku jednopiętrowy budynek szkolny. Szkole nadano imię Marszałka Józefa Piłsudskiego. Po wojnie szkoła nie używała tego imienia, a napis świadczący o tym imieniu został zatynkowany. W 1996 roku oddano do użytku dobudowywaną wiele lat część szkoły, a w 2006 roku oddano do użytku salę gimnastyczną. Szkoła w Bogatem obecnie to Zespół Szkół, oddział zerowy i przedszkole. Dziś szkoła jest ośrodkiem kultury, organizuje uroczystości dla środowiska, spotkania polonijne, 14.05.2005 r. przywrócono jej imię Marszałka Józefa Piłsudskiego, współpracuje z kościołem, OSP, biblioteką, instytucjami publicznymi. Nowa sala gimnastyczna służy całej społeczności okolic Bogatego. Każdego dnia można spotkać tam ok. 30 osób.

Szkoła w Bogatem jest kuźnią talentów artystycznych, jej uczniowie i absolwenci są znani m.in. z talentów muzycznych, recytatorskich, wokalnych.

Przydrożne kapliczki

Bogate

Gostkowo

Dobrzankowo

Bogate

Pejzaże Bogatego

Młyn wodny na rzece Węgiec